

L'ESCRITURA ES COMPLEIX EN JESÚS

El conegut relat de la fugida a Egipte (Mt 2,13-15.19-23) el llegim aquest diumenge, que s'escau dins la octava de Nadal i forma part del conjunt de narracions, que Mateu recull entorn la infància de Jesús.

El relat s'estructura en tres parts que podríem anomenar l'anada i el retorn intercalades per la notícia de la matança dels innocents, que el text litúrgic omet. Cadascuna de les tres parts s'acaba amb una cita de l'Antic Testament i la primera l'anada i la tercera, la tornada tenen totes dues una estructura similar: 1) indicació temporal; 2) aparició de l'àngel en somnis; 3) mandat; 4) compliment per part de Josep; 5) compliment de la profecia anunciada en les Escriptures.

Cal advertir, abans de res, de la inconveniència d'una lectura i interpretació històriques del relat, ja que originen un sens fi de preguntes sense resposta: Com és que Jesús permet que morin els nens de Betlem? Per què Josep accepta un viatge potser més perillós que la persecució d'Herodes? Com pot ser que el poderós Herodes no disposi d'altres medis per matar Jesús?

És àmpliament acceptat que Mateu, mitjançant aquest relat, vol presentar Jesús com el nou Moisès. Jesús, que torna d'Egipte i s'instal·la a la terra d'Israel, no fa altra cosa que repetir l'experiència de tot el poble jueu. Talment com Moisès s'escapolí del poder del Faraó, que feu morir els nens hebreus ofegats en el Nil, Jesús esquivava els plans d'Herodes que, fent morir els nens de Betlem, el vol matar.

Tres referències a l'Antic Testament en un relat tan breu criden l'atenció. Ja hem dit que el text litúrgic només en recull dues. La primera és una cita del profeta Osees (11,1): "D'Egipte he cridat el meu fill". En el text del profeta, el fill es refereix a Israel que, tot i ser alliberat d'Egipte, es mostra rebec i continua amb les seves obstinacions idolàtriques.

Mateu separa la frase del seu context i la posa al servei dels seus interessos. El qui és cridat és Jesús i el qui crida és Déu. Tal qual queda la frase en el text de Mateu, permet endevinar la filiació de Jesús respecte al Pare, que es perfilarà ja d'una manera més clara en les paraules de la veu del cel de l'episodi del baptisme.

"Li diran Natzaré". No es coneix cap text de l'Antic Testament on aparegui textualment aquesta frase. Per què l'introdueix Mateu en el seu text?. Possiblement l'evangelista la trobi present en la tradició, que l'ha inspirat a l'hora de confeccionar el seu escrit. Mateu no s'entreté a comprovar la cita perquè ja li va bé pels seus interessos. Quins són? Demostrar que els fets i esdeveniments, que es van produint en la incipient vida de Jesús no són fruit de la casualitat, sinó que responen a un pla previst i dissenyat per Déu, que està profetitzat en l'Escriptura. Per això la insistència en el compliment de l'Escriptura. Tres prediccions i tres compliments en tant poc espai de text han de voler dir que tot el que passa a Jesús no es resultat ni de l'improvisació ni de l'atzar. De retruc mostra que entre les ancestrals tradicions del judaisme i la novetat de la salvació cristiana no hi ha contradicció insalvable, sinó una evolució progressiva.

Si en l'Escriptura hi ha escrit el que Déu havia designat que es complís en Jesús, Mateu mostra Jesús el perfecte obedient a la voluntat de Déu. Jesús no es desvia ni un pam d'allò que Déu vol que es compleixi en la seva persona. Mateu, davant la comunitat cristiana lectora del text, presenta Jesús model de l'obediència perfecta.

Diumenge dins l'Octava de Nadal
26 de Desembre de 2010